

John Rawls

Úvod: Rawlsovo dílo a jeho hlavní východiska (blíže viz Stanford)

- dílo: *Teorie spravedlnosti* (1971), *Politický liberalismus* (1993), *Právo národů* (1999).
- Spravedlnost jako férovost je představou *společnosti svobodných občanů*, majících stejné základní práva a kooperujících v rámci egalitárního ekonomického systému.
- Politický liberalismus se týká otázky *legitimního* užití politické *moci* v demokracii a snaží se ukázat, jak může být dosaženo *jednoty* navzdory *různorodosti* světových názorů.
- Právo národů se týká teorie liberální *zábraniční politiky* a snaží se představit, co umožňuje pokojný a tolerantní *mezinárodní řád*.

(1) - kontrast s utilitarismem: nejde jednoduše o *aplikovanou morální filosofii*, chybí universální morální princip (maximalizace užitku). Omezena na *politickou oblast*, resp. její *podoblasti* (demokratická společnost na národní úrovni, společnost národů na mezinárodní úrovni ad.). Každé jsou vlastní *zvláštní principy*.

(2) - navazuje na teorii společenské smlouvy: hypotetická představa *původní pozice*. Jde o myšlenkový experiment, který nám pomůže vybrat principy spravedlnosti.

- předmětem Rawlsovy teorie jsou *sociální praktiky a instituce*.
- společnost chápe jako *férový systém spolupráce mezi rovnými občany*. Je tak kooperativním podnikem, v němž dochází k vytváření přebytku: otázkou, jak *plody kooperace* rozdělovat. Rawls hledá *spravedlivé procedury* distribuce. Spravedlnost jako základní ctnost společenských institucí X Hayek: spravedlnost vždy souvisí s individuálním jednáním, s dodržováním nebo překračováním pravidel. V síti jednání nelze vysledovat nějakou formu, na základě níž označit komplex distribuce za spravedlivý, či ne.
- předmětem politické teorie není individuální jednání, ale *základní struktura společnosti* (distribuce základních práv a povinností, určení prospěchu – tj. politické zřízení a hlavní ekonomické a společenské mechanismy). Principy spravedlnosti přijaty v *situaci*, která je *férová*.

(3) - rozdíl mezi ideální a neideální teorií: Rawls svůj výklad začíná (a) *idealizovaným* obrazem *aktérů a sociálních podmínek*. Aktéři jsou ochotni naplňovat jimi zvolené principy. Sociální podmínky jsou víceméně příznivé.

- ideální teorie je vizí, ideálem, jak přeměnit neideální svět.
- (b) ne všichni aktéři dodržují principy a ne všechny podmínky umožňují dosáhnout ideálu. Odtud potřeba *neideální teorie*. Ta ale musí být vedena odkazem na ideální teorii.

I. Teorie spravedlnosti (blíže viz Barša, Kukathas/Pettit či Stanford)

I. 1 Rawlsova metoda I: reflektivní rovnováha (viz též Dufek)

(1) - cílem filosofie je dojít k ospravedlněným závěrům o tom, jak by politické instituce měly být uspořádány. Metodou je reflektivní rovnováha.

- východisko: každý má *smysl pro spravedlnost*. Vynášíme soudy na základě svých intuicí X ty ale neumíme dobře vyargumentovat. Cílem teorie spravedlnosti je identifikovat *principy spravedlnosti*, které *odpovídají* našim morálním *intuicím*.

- smyslem *teorie spravedlnosti* je nalezení posledních principů, jak naše morální intuice podepřít a systematizovat. Inspirace prací *lingvisty* (ten se snaží odhalit strukturu jazyka): cílem morální části *politické teorie* je identifikace principů, jejichž aplikace vede k intuitivně správným soudům v konkrétních případech.

- soudy o spravedlnosti musí být dobře uvážené, tj. založené na *racionálním odstupu*. Jde o morální soudy, přičemž nejsme ovlivněni svými zájmy. Cílem teorie je nalézt principy, které vedou k intuitivně správným soudům. Nutnost *zpětné vazby principů na soudy*. Jakékoliv soudy jsou provizorní fixní body, které musíme uvést do souladu s ostatními soudy i s abstraktnějšími přesvědčeními a tvrzeními (principy).

- specifické politické *soudy podporují* obecná politická *přesvědčení*, která zase podporují nejabstraktnější *tvrzení* o člověku a světě. Abstraktní tvrzení zase *vysvětlují* obecná politická *přesvědčení*, která zase ospravedlňují jednotlivé soudy. Jde o systém *vzájemné podpory a vysvětlení*. K tomu se ale dochází cestou konfliktu mezi jednotlivými úrovněmi.

- oba póly musí být ve vztahu reflektivní rovnováhy, povstávající ze *vzájemné opravy a revize*. Principy spravedlnosti jsou porovnávány s dobře uváženými soudy.

- ač je dokonalá reflektivní rovnováha nedosažitelná, užitím této metody se jí *přibližujeme*. Pokud člověk dosáhne této úrovně, tak jeho názory jsou *koherentní* (pozor, existuje užší reflektivní rovnováha: koherence výchozích představ a širší reflektivní rovnováha: koherence po posouzení mnoha alternativ)

X

- rozdíl reflektivní rovnováhy od *fundacionalismu*: ten některá tvrzení bere za *neravidovatelná*, reflektivní rovnováha naproti tomu neprivileguje apriorně žádné takové názory. Každý názor na jakékoliv úrovni obecnosti může být *revidován*, jestliže to pomůže větší *koherenci* našich názorů.

(2) - druhou metodou je původní pozice (tj. reformulace teorie společenské smlouvy): viz I. 2.

I. 2 Rawlsova metoda II: reformulace teorie společenské smlouvy

- Rawls navazuje na smluvní tradici, nejde mu ale o ospravedlnění politické autority jako takové (souhlas), ale východiskem je mu *moderní liberální společnost*, pro niž hledá *férové principy spravedlnosti*. Otázka: jaké principy bychom zvolili, kdybychom byli v *situaci společenské smlouvy*, tj. tehdy kdybychom měli možnost rozhodnout o

základních institucích společnosti? Ale jak k tomu dojít?? Dále uvedu několik myšlenek stran Rawlsovy koncepce společenské smlouvy/ hypotetické dohody:

(1) - myšlenka *hypotetické* dohody o vůdčích principech společného života je *myšlenkovým experimentem*, jehož prostřednictvím se dostaneme k odpovědi na otázku po *princípech* spravedlivé společnosti. Ty se týkají základní struktury společnosti (základní politické a ekonomické instituce). Rozdělení vyjednávacích prostředků musí být férové.

(2) - prostřednictvím *smlouvy* je pojem spravedlnosti specifikován, explicitně formulován a rozveden do svých důsledků. 2 atributy spravedlnosti jako férovosti: (a) je nemyslitelná bez předpokladu rovnosti všech lidí jako morálních osob (tj. osob schopných tvořit a revidovat individuální koncepcie dobra a jednat podle nich a schopných porozumět veřejné koncepci spravedlnosti a jednat v jejích mezích. Tyto morální kapacity tvoří základ lidské přirozenosti.), (b) rovnováha soutěžících zájmů a výhodnost sociální kooperace. Společnost jako asociace založená na vzájemných výhodách.

(3) - tuto hypotetickou situaci společenské smlouvy Rawls nazývá původní pozicí. Základním rysem původní pozice je rozhodování za závojem nevědomosti: „*Nikdo nezná své místo ve společnosti, své třídní postavení nebo svůj sociální status, své přirozené vlohy a schopnosti, svou inteligenci a tělesnou sílu. Nikdo nemá ani znalosti o své představě dobra, nezná ani detaily svého racionálního životního plánu, dokonce ani zvláštnosti psychologie (avěze k riziku, optimismus/pesimismus). Smluvní strany neznají ani specifické poměry své vlastní společnosti. Musejí však znát obecná fakta o lidské společnosti. Rozumějí politickým událostem a principům ekonomické teorie, základním otázkám společenské organizace a zákonitostem psychologie lidí.*“ Nezasloužené nerovnosti by neměly určovat principy spravedlnosti. - důsledkem stav morální rovnosti, jelikož závoj nevědomosti zbavuje volbu vlivu osobních a společenských nahodilostí. Tím je zajištěna neustrannost zvolených principů: zajišťují rovný ohled každému členu společnosti. Proveditelnost je garantována dostupností obecných poznatků o člověku a společnosti.

- tak může být naplněn cíl teorie spravedlnosti: základní rozvrh společenských institucí bude nejen (a) spravedlivý, ale (b) také stabilní, a tedy zajišťující prosperitu společnosti.

I. 3 Volba v původní pozici

(1) - kdo volí? Reprezentanti souvislých rodinných linií (hlavy rodin). Mají pocit zodpovědnosti za život potomků. Cílem je mezigenerační spravedlnost. - jejich rozhodování vedeno totožnou racionalitou, a proto není třeba vyjednávání. Závoj nevědomosti vede k jednohlasnému přijetí určité koncepce spravedlnosti; činí totiž strany zaměnitelnými.

(2) - co je voleno? Voleny jsou *principy rozdělování řídicí základní strukturu společenských institucí* (ta určuje základní práva a svobody občanů a pravidla distribuce výhod vzniklých sociální kooperací), tj. její uspořádání.

- tato struktura je *vymezena* ústavou, zákonně uznanými formami vlastnictví, pravidly organizace ekonomického života.

- principy rozdělování musí splňovat určité *formální podmínky* (vláda práva – *rule of law*): musí být obecné, univerzální v aplikaci, veřejně uznané jako odvolací instance při rozhodování sporů. Všichni rovni před zákonem, který je v obecné známosti.

- *veřejné uznání* základních pravidel a vůle k jejich dodržování je podmínkou společenské *stability*, a tedy proveditelnosti těchto principů.

(3) - za jakých podmínek? Původní pozici přepokládá *smysl lidí pro spravedlnost*.

Pokud bude vhodná koncepce přijata, lidé budou podle ní jednat.

- dalším předpokladem jsou jisté *empirické podmínky spravedlnosti*: podmínka mírného nedostatku, za níž nezainteresované strany vytyčují konkurující nároky na rozdělování společenských statků. Spravedlnost neexistuje ve stavu nevyčerpatelného blahobytu či extrémní bídy.

- další otázkou je znalost stran v původní pozici: musí mít *obecnou znalost* lidské společnosti.

(4) - s jakou motivací? Jsou k dispozici *základní poznatky* z psychologie, ekonomie a fungování sociálních struktur, *nejsou* však *známy vrozené vlastnosti, majetek, sociální pozice ani zájmy*. Existují jisté zájmy, které jsou *všem společné*: primární (společenská) dobra či statky (podmínkou uspokojení každého zvláštního cíle). Jde o věci, které chce každý mít, neboť je potřebuje pro prosazování každého myslitelného cíle (nutné prostředky). Př.: zdraví, síla, inteligence, práva, svobody, příležitosti a pravomoci, příjmy a majetek. Tj. některá z nich má člověk *od přírody*, jiná ze *společnosti*.

- dále k nim Rawls přiřazuje základní podmínky *pocitu vlastní důstojnosti*.

(5) - jak strany volí? Při dosahování a maximalizaci těchto statků se strany řídí *účelovou racionalitou*.

- dalším rysem stran je *imunita proti závisti*: volba není ovlivněna srovnáváním s ostatními, nýbrž prosazováním *vlastního zájmu* o primární dobra. Strany chtějí *maximalizovat* základní společenská *dobra*.

- principy spravedlnosti musí naplňovat *podmínku férovosti a stability* (motivují ke své vlastní podpoře).

(6) - podle jakého pravidla? Strany jsou vedeny strategií *maximálního minima* (*maximin*). Maximinové pravidlo: nejhorší výsledek (distribuční pozice) je nejlepší mezi ostatními výsledky (alternativními distribučními pozicemi). Maximin je nejvýhodnější z pohledu těch, kteří jsou na tom *v každé alternativě nejhůř*.

- alternativy: maximax (upřednostnili bychom tu alternativu, jejíž nejlepší možný výsledek je lepší než všechny nejlepší možné výsledky ostatních modelů. Sázíme na

to, že budeme patřit k *nejvíce zvýhodněným*) či princip průměrného užitku (vynásobíme hodnotu všech možných výsledků každé alternativy pravděpodobností, s jakou tyto výsledky mohou nastat, a zvolíme tu alternativu, u níž je *výsledná suma užitku největší*). Je tak dovolena bída těch sociálně nejslabších, pokud je přebita sumou bohatství).

- jediné pravidlo, které by racionální člověk zvolil v původní pozici, je podle Rawlse maximin, neboť nechce na sebe vzít příliš velký risk. Koncepce je založena na *averze k riziku*, aby jednotlivec neskončil v postavení otroka etc. Jde o *pesimistickou* strategii, neboť předjímá tu nejhorší možnost X kritika J. C. Harsanyiho: osoba v původní pozici by měla volit podle strategie průměrného užitku.

I. 4 Principy spravedlnosti

- v původní pozici zvolena koncepce spravedlnosti jako férovosti, založená na dvou *základních principech*:

- (1) Každá osoba má stejné právo na co nejrozsáhlejší *celkový systém stejných základních svobod*, která je kompatibilní s obdobným systémem svobod pro všechny (tento princip se týká jen svobod pokrytých prvním principem, nikoliv svobody jako takové).
- (2) Sociální a ekonomické nerovnosti mají být uspořádány tak, aby byly (a) k *největšímu prospěchu nejméně zvýhodněných* jednotlivců (ve shodě s principem spravedlivých úspor; je tak vyžadováno vynucené přerozdělování, kdy trh umožňuje aktérům vytěžovat zisky, bez toho aniž by přispěli ke zlepšení osudu těch nejméně zvýhodněných. Část zisku musí být na ně převedena. Otázka těch nejméně zvýhodněných: jsou jimi co do držení sociálních, nikoliv však přirozených dober, což je podle některých kritiků nelogické – viz např. Kymlicka.) a (b) spjaty s úřady a pozicemi, které jsou přístupné všem za podmínek *férové rovnosti příležitostí* pro všechny (tj. mít zhruba stejné vyhlídky na vzdělání a úspěch pro všechny stejně motivované a nadané).

- pravidlo (lexikografické) priority: (1) první princip (maximální rovné svobody) je nadřazen druhému (nadřazenost svobody, jež může být omezena jen kvůli svobodě a nikoliv tedy kvůli některému z požadavků druhého principu) a (2) druhá část druhého principu (férová rovnost příležitostí) je nadřazena jeho části první, tj. principu difference (nadřazenost spravedlnosti nad blahobytem: rovnost příležitostí je přednější než dobro nejvíce znevýhodněné skupiny).

- pokud jeden princip předchází druhý, pak tento nemůže být uplatněn, pokud není první zcela naplněn.

- definice spravedlnosti jako férovosti: „*všechny základní společenské hodnoty – svoboda a příležitost, příjem a majetek, sociální základy sebeúcty – mají být rozděleny stejnoměrně, pokud nějaké nerovnoměrné rozdělení jedné nebo všech těchto hodnot není k prospěchu znevýhodněných osob.*“

- jakmile je *uzavřena původní smlouva a odstraněn závoj nevědomosti*, lidí opouštějí situaci vzájemné nezájmovosti. Férovost neplatí automaticky *v každodenním životě*: nahodilosti je možno využívat pro svou výhodu.

-společenská *spolupráce* je ale *řízena principy*, které jsou férové, neboť respektují svobodu a rovnost každého. *Hypotetická smlouva je testem*, kterým každý navržený princip (v reálném světě) musí projít, aby se kvalifikoval jako férový. Jde o *test závojem nevědomosti*.

- stabilita Rawlsovy koncepce: (1) z principů přijatých v původní pozici *nemohou* vyplynout důsledky, které by pro některou ze stran byly *později nepřijatelné*, (2) *výhodnost* této koncepce je pro každého zárukou stability a (3) *stabilita* je důsledkem toho, že koncepce vyjadřuje vzájemný *respekt* všech členů obce a dává tím každému *rovné podmínky* pro pocit vlastní *důstojnosti*.

II. 1 Diskuse nad Teorií spravedlnosti a další vývoj Rawlsova díla

II. 1 Diskuse (blíže viz Barša, Kukathas/Pettit či Stanford)

- teleologické v. deontologické koncepce: *teleologické* koncepce vycházejí z určité *koncepce dobra*, které je posledním účelem a nejvyšším morálním *kritériem* individuálního i společenského života. *Právo má být nástrojem a funkcí dobra* (co největší štěstí co největšímu počtu lidí)

X

- podle *deontologických* koncepcí dobro spočívá v *plnění povinností* stanovených univerzálním rozumem. Morální povinnost může spočívat v jednání proti našemu egoistickému zájmu a touze po štěstí. Dobro je dáno *realizací obecného pravidla* pro ně samotné. Spravedlivý čin je nezávislý na užitku.

- zatímco teleologie rozpouští právo v dobro, deontologie redukuje dobro na dodržování spravedlnosti. Rawlsovo dílo je pokusem o *překonání a syntézu* těchto dvou přístupů. Odmítá hledat jedno nejvyšší kritérium. Měřítkem správnosti je *koherence*, jak integrovat různá hlediska. *Svébytnost práva a dobra*, byt' právo nadřazeno dobru.

- liberální filosofie musí *rezignovat na vymezení jednoho dobra* pro všechny, jež by se mělo maximalizovat. *Svoboda* = schopnost volit si vlastní cíle a zájmy. *Různorodost dober* ovšem potřebuje *rámeček spravedlnosti*, pro jehož formulaci stačí určitá *slabá koncepce dobra* (primární společenské statky. Cílem racionální volby v původní pozici je jejich maximalizace). Až po *zvednutí závoje nevědomosti* se objevují jednotlivci s partikulární identitou a sociálním postavením. Prostor voleb dober je vymezen *schématem spravedlivé kooperace*. Právo jako *hodnotově neutrální* systém pravidel.

- právo předchází dobru: (1) *Individuální práva nemohou být obětována* na oltář společného dobra, (2) *principy spravedlnosti nemohou být samy odvozeny* z konkrétnější představy o dobru, než je jeho slabá teorie. Systém práv není legitimován dosahováním obecného blaha. Rubem je *priorita lidského já* před jeho zájmy a účely.

Morální já předchází své svobodně zvolené zájmy. Člověk není nikdy fatálně vymezen svými potřebami a vazbami; má možnost volby. Potřeba spravedlnosti jako nestranného rámce, v němž každý může sledovat svoje zájmy, aniž by je někdo porovnával co do jejich hodnoty.

- kritika *libertariánská* (Nozick: svoboda vyvrací modely) a *komunitaristická* (Sandel: nezakotvené jáství). Otázka morální arbitrárnosti rozdílů, jež jsou mezi lidmi. Ať už jsou výsledkem přírody nebo výchovy, jsou morálně nahodilé. Je nespravedlivé, že distribuční podíly jsou ovlivněny takovými faktory, jež jsou morálně nahodilé. Lidé nemají právo získat to, co jim přinese morální štěstí. Lidské schopnosti jsou tak *společenskými statky*. Jsou potenciálně *předmětem distribuční spravedlnosti*. Mělo by se s nimi zacházet podobně jako s materiálními zdroji? A bere Rawls v úvahu důsledky našich voleb? Nepůsobí princip diference tak, že subvencuje ty, kdo se rozhodli pro nízký příjem?

II. 2 Politický liberalismus (blíže viz Stanford)

(1) - liberální princip legitimacy: jak může někdo nad někým vykonávat *donucující moc*? Jak může být určitá sada základních *zákonů vnucena* občanům? Musí být *akceptovatelná pro lidský rozum*, tj. být přijata svobodně.

- rozumní občané: chtějí s ostatními *kooperovat* ve společnosti, a proto hledají pro všechny *akceptovatelná pravidla*. Každý má *vlastní koncepci dobra*, ale protože jsou rozumní, nechťejí ji vnucovat ostatním.

- kvůli faktu *břemen rozumu* (nejhlubší otázky je těžké zodpovědět, a proto o nich existuje rozumná neshoda) jsou tolerantní. Rawls tak předpokládá rozumnost občanů: kvůli diverzitě názorů na nejhlubší otázky, lidé nejsou ochotni vnucovat svůj světónázor ostatním. Přijímají tak fakt pluralismu.

- rozumný pluralismus a veřejná politická kultura: *komprehensivní doktríny* vedou k *rozumnému pluralismu*. Jsou schopny být tolerantní a akceptovat demokracii na základě svých komprehensivních doktrín. Občané nejsou ochotni vnucovat své komprehensivní doktríny ostatním, a proto tyto doktríny nejsou základem legitimního užití moci.

- existence *veřejné politické kultury společnosti* (politické instituce a politické tradice, texty a dokumenty, obecné znalosti): existují určité sdílené základní myšlenky. Základní *hodnoty* společnosti mohou být vypracovány do podoby *politické koncepce spravedlnosti*.

- politická koncepce spravedlnosti: Spravedlnost jako férovost je *politickou (nikoliv metafyzickou) koncepcí* spravedlnosti: jde o morální koncepci vypracovanou pro *specifický předmět*, jímž je základní struktura ústavního demokratického systému.
- přijetí politické koncepce nepřepokládá přijetí souhrnné nauky. Není též z žádné komprehensivní doktríny odvozena.

- je formulována pomocí základních intuitivních idejí obsažených ve veřejné politické struktuře demokratické společnosti (svoboda, rovnost, společnost jako férový systém spolupráce). Tyto hodnoty jsou vhodné pro aplikaci na *základní politické instituce*. Liberální politická koncepce (a) přiřkne všem jednotlivcům určitá základní práva a svobody, které budou mít (b) přednost před požadavky obecného dobra či perfekcionismu. Zajistí též (c) dostatečné prostředky pro efektivní užití těchto práv a svobod.

- politická moc je legitimní, jestliže je užitá ve shodě s principy liberální (politické) koncepce spravedlnosti.

(2) - stabilita: překrývající konsensus. Problém stability: proč občané dodržují zákony? Občané podporují ty samé základní zákony z různých důvodů. Politická koncepce spravedlnosti může existovat jen tehdy, když je *schvalována každou z hlavních náboženských, filosofických a morálních nauk*. Nerozumné nauky se neprosazují natolik, aby ohrozily spravedlnost základních institucí.

- stabilita je zajištěna na základě *morálních důvodů*. Není jen *modem vivendi*.

- ideál veřejného rozumu – rozhodnutí o základních politických (tj. ústavních) otázkách ospravedlněny jen odkazem na *veřejné hodnoty* (politické koncepce spravedlnosti) a *standardy* (common sense).

- extenze na mezinárodní úroveň: viz jedna z dalších hodin tohoto kurzu a kurz Pavla Dufka.

Povinná literatura:

Kis, János 1997. „Úvod.“ In: *Současná politická filosofie*. Ed. János Kis. Praha: Oikymen, 10-23.

Rawls, John 1995. *Teorie spravedlnosti*. Praha: Victoria Publishing, 17-32, 38-42, 92 – 105.

Doporučená literatura:

Audard, Catherine 2007. *John Rawls*. Montreal-Kingston: McGill-Queen's University Press; Barša, Pavel 1995. „Teorie spravedlnosti Johna Rawlse.“ *Politologický časopis* 4, 339-350; Dufek, Pavel 2010. *Úroveň spravedlnosti: liberalismus, kosmopolitismus a lidská práva*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 63-85; Freeman, Samuel (ed.) 2003. *The Cambridge Companion to Rawls*. Cambridge: Cambridge University Press; Freeman, Samuel 2007. *Rawls*. London: Routledge; Kukathas, Chandran, Pettit, Philip 1991. *Rawls: A Theory of Justice and Its Critics*. Stanford: Stanford University Press; Kymlicka, Will 2002. *Contemporary Political Philosophy: An Introduction*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 53-101; Pogge, Thomas and Kosch, Michelle 2007. *John Rawls: His Life and Theory of Justice*. Oxford: Oxford University Press; Rawls, John 2000. *Lectures on the History of Moral Philosophy*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press; Rawls, John 2001. *Collected Papers*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press; Rawls, John 2001. *Justice as Fairness: A Restatement*. Cambridge, Mass.: The Belknap Press of Harvard University Press; Rawls, John 2001. *The Law of Peoples: with "The Idea of Public Reason Revisited"*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press; Rawls, John 2005. *A Theory of Justice*. Cambridge, Mass.: The Belknap Press of Harvard University Press; Rawls, John 2005. *Political Liberalism*. New York: Columbia University Press; Rawls, John 2008. *Lectures on the History of Political Philosophy*. Cambridge, Mass.: The Belknap Press of Harvard University Press; Rawls, John 2010. *A Brief Inquiry into the Meaning of Sin and Faith: With "On My*

Religion". Cambridge, Mass.: Harvard University Press; *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (hesla John Rawls; justice distributive; original position; reflective equilibrium).